

O polsko- -amerykańskiej współpracy wojskowej i stosunkach bilateralnych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Odbiór polsko-amerykańskiej deklaracji o współpracy obronnej	1
Ocena decyzji o zakupie samolotów F-35.....	5
Ocena stosunków polsko-amerykańskich.....	6
Postrzeganie korzyści w stosunkach polsko-amerykańskich	8

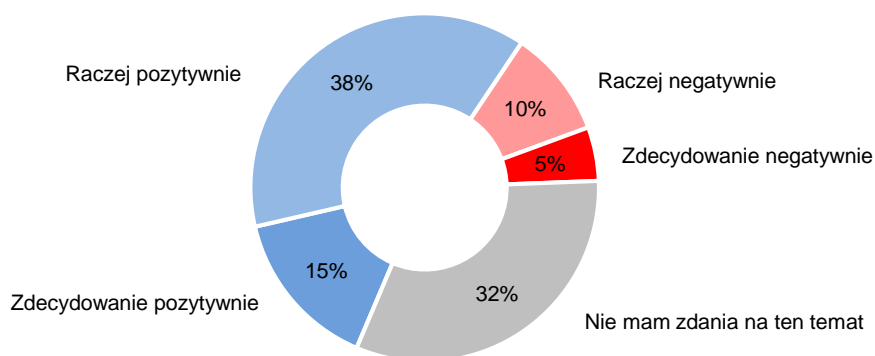
Niemal miesiąc po podpisaniu przez prezydentów Polski i USA „Deklaracji o współpracy obronnej w zakresie obecności sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” zapytaliśmy Polaków o odbiór zawartych w niej postanowień, a także o stosunek do decyzji ministra obrony narodowej o zakupie samolotów F-35 i ogólną ocenę stosunków polsko-amerykańskich¹.

ODBIÓR POLSKO-AMERYKAŃSKIEJ DEKLARACJI O WSPÓŁPRACY OBRONNEJ

„Deklaracja o współpracy obronnej w zakresie obecności sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” spotkała się z pozytywnym odbiorem ponad połowy (53%) dorosłych Polaków. Negatywny stosunek ma do niej 15% badanych, natomiast blisko co trzeci (32%) nie ma na ten temat zdania.

CBOS

RYS. 1. 12 czerwca br. w Białym Domu prezydenci Polski i USA podpisali „Deklarację o współpracy obronnej w zakresie obecności sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”. Zgodnie z tą deklaracją Amerykanie przyślą do Polski około tysiąca dodatkowych żołnierzy, a na terytorium Polski zostanie utworzone Wysunięte Dowództwo Dywizyjne USA, Centrum Szkolenia Bojowego oraz eskadra amerykańskich bezzałogowych statków powietrznych. Jak Pan(i) odbiera te postanowienia?



¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (350) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich wspomaganých komputerowo (CAPI) w dniach 4–11 lipca 2019 roku na liczącej 1077 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wielozmiennowe analizy statystyczne² wskazują, iż przy ocenie podpisanej przez prezydentów Polski i USA deklaracji kluczowe znaczenie mają poglądy polityczne badanych, a w następnej kolejności ich zainteresowanie polityką. Z najwyższym poziomem akceptacji jej postanowień mamy do czynienia wśród badanych deklarujących poglądy prawicowe – 29% z nich ocenia je zdecydowanie pozytywnie, a 42% raczej pozytywnie. Mimo iż niezależnie od deklarowanych poglądów politycznych dokument ten znacznie częściej oceniany jest pozytywnie niż negatywnie, to warto zwrócić uwagę, że wraz z przesuwaniem się w stronę lewego końca osi lewica-centrum-prawica wyraźnie rośnie odsetek ocen negatywnych (od 8% w grupie badanych identyfikujących się z prawicą do 25% wśród deklarujących poglądy lewicowe). Warto też dodać, iż większość (55%) badanych niepotrafiących umieścić swoich poglądów politycznych na osi lewica-centrum-prawica nie umiało określić swojego stanowiska w tej sprawie (por. tabelę aneksową 1).

W przypadku zainteresowania polityką odsetek pozytywnie odbierających polsko-amerykańską deklarację z 12 czerwca br. jest tym większy, im większe zainteresowanie dla spraw polityki deklarują badani (od 25% wśród w ogóle niezainteresowanych, poprzez 60% wśród tych, którzy śledzą jedynie główne wydarzenia, do 70% wśród deklarujących duże lub bardzo duże zainteresowanie, uważnie śledzących to, co się dzieje w polityce). Odsetki ocen negatywnych nie różnią się zasadniczo w poszczególnych grupach wyróżnionych ze względu na deklarowane zainteresowanie polityką, natomiast im mniejsze zainteresowanie tą problematyką, tym częściej wyrażano brak zdania na temat tej deklaracji.

TABELA 1

12 czerwca br. w Białym Domu prezydenci Polski i USA podpisali „Deklarację o współpracy obronnej w zakresie obecności sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”. Zgodnie z tą deklaracją Amerykanie przyślą do Polski około tysiąca dodatkowych żołnierzy, a na terytorium Polski zostanie utworzone Wysunięte Dowództwo Dywizyjne USA, Centrum Szkolenia Bojowego oraz eskadra amerykańskich bezałogowych statków powietrznych. Jak Pan(i) odbiera te postanowienia?	Deklarowane zainteresowanie polityką:			
	duże lub bardzo duże – uważnie śledzą to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzą jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają ich uwagę nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie niezainteresowani
	w procentach			
Zdecydowanie pozytywnie	30	16	9	3
Raczej pozytywnie	40	44	35	22
Raczej negatywnie	12	10	10	4
Zdecydowanie negatywnie	6	4	5	7
Nie mam zdania na ten temat	13	25	41	63

Warto też dodać, iż pozytywny odbiór „Deklaracji o współpracy obronnej w zakresie obecności sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” dominuje we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych (por. tabelę aneksową 1).

² Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

Respondentów poprosiliśmy też o swobodne uzasadnienie opinii wyrażonych w pytaniu zamkniętym. Odpowiadając na pytanie otwarte, badani pozytywnie odbierający polsko-amerykańską deklarację o współpracy obronnej najczęściej mówili ogólnie o zwiększeniu bezpieczeństwa Polski, poprawie obronności (51%). Wśród bardziej szczegółowych argumentów na pierwszy plan wysuwa się odstraszenie Rosji (15%) oraz zapewnienie sobie wsparcia Amerykanów w razie zagrożenia bezpieczeństwa Polski, ataku na Polskę (11%). Dość często mówiono także o zacieśnieniu współpracy obu krajów, wzmocnieniu przyjaźni polsko-amerykańskiej oraz wyrażano przekonanie, że Polska potrzebuje silnego sojusznika, sama jest za słaba (po 7%). Z podpisaną deklaracją jej zwolennicy dość często wiążą także nadzieje na pozyskanie sprzętu, nowych technologii przez polską armię; transfer wiedzy i doświadczenia do polskiego wojska (6%).

Wszystkie typy argumentacji badanych pozytywnie odbierających deklarację o polsko-amerykańskiej współpracy obronnej zestawiono poniżej. Ponieważ znaczna część badanych ocenia ją „raczej pozytywnie” wśród odpowiedzi znalazły się nie tylko argumenty pozytywne, ale także kwestie budzące wątpliwości badanych.

ODPOWIEDZI BADANYCH, KTÓRZY POZYTYWNE ODBIERAJĄ POSTANOWIENIA „DEKLARACJI O WSPÓLPRACY OBRONNEJ W ZAKRESIE OBECNOŚCI SIŁ ZBROJNYCH STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ”. (N=570)

Dlaczego tak Pan(i) ocenia te postanowienia?

Zwiększenie bezpieczeństwa Polski – ogólnie; wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa; poprawa obronności Polski	51%
Odstraszenie Rosji/Moskwy/Putina	15%
Zapewnienie sobie wsparcia Amerykanów w razie zagrożenia bezpieczeństwa Polski, ataku na Polskę	11%
Zacieśnienie współpracy obu krajów; wzmocnienie, pokazanie przyjaźni polsko-amerykańskiej	7%
Polska potrzebuje silnego sojusznika, sama jest za słaba	7%
Pozyskanie sprzętu, nowych technologii przez polską armię; transfer wiedzy i doświadczenia do polskiego wojska	6%
Ze względu na położenie geopolityczne Polski – na granicy UE i NATO, pomiędzy Rosją i Niemcami	3%
Zyski/korzyści/pomoc/wsparcie dla Polski – ogólnie	3%
Korzyści dla gospodarki lokalnej, rozwoju lokalnego	2%
Trzeba być przygotowanym na wypadek wojny, trzeba być uzbrojonym; im więcej wojska, tym lepiej	2%
Dotychczasowe dobre doświadczenia z Amerykanami	2%
Pozytywny wpływ na wizerunek Polski w świecie; wzmocnienie pozycji Polski na arenie międzynarodowej	1%
Obopólne korzyści – ogólnie	1%
Wzrost bezpieczeństwa Unii Europejskiej, Europy	1%
Koszty utrzymania wojsk amerykańskich ponosić będzie Polska	1%
Ogólne pozytywne nastawienie do obecności sojusznicznych wojsk w Polsce	1%
Różnego typu wątpliwości co do rozwoju sytuacji, tego, czy i jak będą realizowane zapisy deklaracji	1%
Z uwagi na doświadczenia Ukrainy, Gruzji, Macedonii z działaniami Rosji	1%
Wzmocnienie NATO	1%
Prezydenci USA i Polski dobrze się dogadują, mają dobre kontakty	0,4%
Respondent nie widzi potrzeby zwiększania sił militarnych w Polsce; respondent jest generalnie przeciwnikiem zbrojeń	0,3%
Respondent nie wierzy, że w razie zagrożenia Amerykanie będą bronić Polski	0,3%
Nadzieja na zniesienie przez USA wiz dla Polaków	0,2%
Obecność wojsk amerykańskich powoduje wzrost zagrożenia, wmieszania w konflikt zbrojny mocarstw – ogólnie	0,2%
Brak korzyści/zysków dla Polski, korzyści z tego będą czerpać jedynie Stany Zjednoczone	0,2%
Amerykanie rozgrywają własną politykę, wprowadzają zamęt w Europie	0,2%
Polska powinna szukać sojuszników blisko, w Europie, UE	0,2%
Odpowiedź lakoniczna, np. „po prostu mam takie odczucie”	4%
Trudno powiedzieć, nie wiem	4%
Odmowa odpowiedzi	0,2%

Negatywne oceny deklaracji o polsko-amerykańskiej współpracy obronnej motywowane są przez badanych najczęściej faktem, iż koszty utrzymania wojsk amerykańskich w Polsce ponosić będzie nasz kraj (28%), oraz przekonaniem, że nie przyniesie ona Polsce żadnych korzyści, będą je czerpać jedynie Stany Zjednoczone (21%). Dość często wyrażano też sprzeciw wobec obecności jakichkolwiek obcych wojsk w Polsce, gdyż stacjonowanie ich w kraju w przekonaniu respondentów oznacza po prostu jego okupację (15%). Co dziewiąty badany negatywnie odbierający podpisaną 12 czerwca br. deklarację wyraził obawę, że obecność wojsk amerykańskich pogłębi kryzys w relacjach polsko-rosyjskich, stwarza pretekst do agresji ze strony Rosji (11%). Niewiele rzadziej mówiono też, że generalnie obecność wojsk amerykański powoduje wzrost zagrożenia, wmieszania w konflikt zbrojny mocarstw (9%). Część respondentów nie wierzy też, że w razie zagrożenia Amerykanie będą bronić Polski (6% negatywnie odbierających postanowienia deklaracji).

Wszystkie typy argumentacji badanych negatywnie odbierających deklarację o polsko-amerykańskiej współpracy obronnej zestawiono poniżej. Ponieważ znaczna część badanych ocenia ją „raczej negatywnie”, wśród odpowiedzi znalazły się nie tylko argumenty negatywne, ale także atuty polsko-amerykańskiej współpracy obronnej.

ODPOWIEDZI BADANYCH, KTÓRZY NEGATYWNIE ODBIERAJĄ POSTANOWIENIA „DEKLARACJI O WSPÓLPRACY OBRONNEJ W ZAKRESIE OBECNOŚCI SIŁ ZBROJNYCH STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ”. (N=158)

Dlaczego tak Pan(i) ocenia te postanowienia?

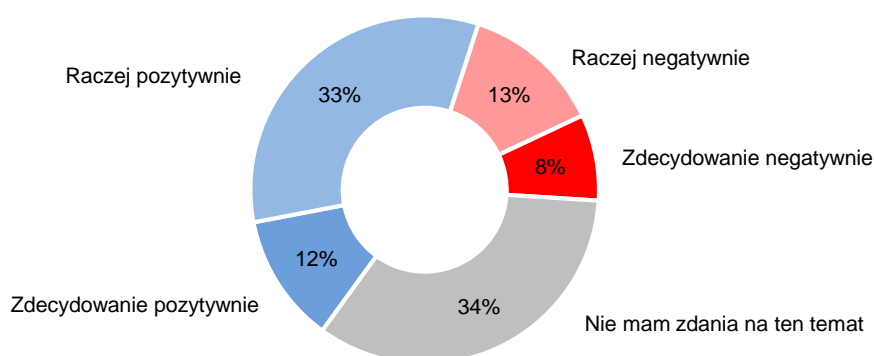
Koszty utrzymania wojsk amerykańskich ponosić będzie Polska	28%
Brak korzyści/zysków dla Polski; korzyści z tego będą czerpać jedynie Stany Zjednoczone	21%
Respondent jest przeciwny obecności jakichkolwiek obcych wojsk w Polsce; stacjonowanie obcych wojsk oznacza okupację	15%
Obecność wojsk amerykańskich pogłębi kryzys w relacjach polsko-rosyjskich, stwarza pretekst do agresji ze strony Rosji	11%
Obecność wojsk amerykańskich powoduje wzrost zagrożenia, wmieszania w konflikt zbrojny mocarstw – ogólnie	9%
Respondent nie wierzy, że w razie zagrożenia Amerykanie będą bronić Polski	6%
Amykańskie wojska nie są nam potrzebne – Wojsko Polskie jest wystarczające do obrony	4%
Amykanie rozgrywają własną politykę, wprowadzają zamęt w Europie	4%
Amykańskich żołnierzy będzie zbyt mało, aby ich obecność miała jakąkolwiek wartość obronną	4%
Polska powinna szukać sojuszników blisko, w Europie, UE	3%
Pieniądze powinny być przeznaczone na wspieranie polskich firm zbrojeniowych i polską armię	3%
Respondent nie widzi potrzeby zwiększania sił militarnych w Polsce; respondent jest generalnie przeciwnikiem zbrojeń	3%
Różnego typu wątpliwości co do rozwoju sytuacji, tego, czy i jak będą realizowane zapisy deklaracji	2%
Ogólny brak zaufania do Amerykanów, respondent ma negatywne nastawienie do Ameryki; brak zaufania do prezydenta Donalda Trumpa	2%
Respondent uważa, że są ważniejsze sprawy wymagające nakładów finansowych niż zbrojenia	1%
Zapewnienie sobie wsparcia Amerykanów w razie zagrożenia bezpieczeństwa Polski, ataku na Polskę	1%
Ze względu na położenie geopolityczne Polski – na granicy UE i NATO, pomiędzy Rosją i Niemcami	1%
Odpowiedź lakoniczna, np. „po prostu mam takie odczucie”	3%
Trudno powiedzieć, nie wiem	5%
Odmowa odpowiedzi	1%

OCENA DECYZJI O ZAKUPIE SAMOLOTÓW F-35

Podpisanie polsko-amerykańskiej deklaracji o współpracy obronnej zbiegło się w czasie z decyzją ministra obrony narodowej o zakupie dla polskich Sił Powietrznych 32 amerykańskich samolotów F-35. Decyzja ta znacznie częściej oceniana jest przez Polaków pozytywnie (45%) niż negatywnie (21%). Warto jednak zaznaczyć, iż co trzeci (34%) pytany nie potrafił jej ocenić.

CBOS

RYS. 2. Minister obrony narodowej podjął decyzję o zakupie dla polskich Sił Powietrznych 32 amerykańskich samolotów F-35. Jak Pan(i) ocenia tę decyzję?



Z przeprowadzonych analiz wynika, iż oceny decyzji ministra obrony narodowej o zakupie samolotów F-35 najbardziej różnicuje deklarowany stosunek do obecnego rządu³, przy czym im silniejsze poparcie dla gabinetu Mateusza Morawieckiego, tym więcej zwolenników tej decyzji, a jej pozytywny odbiór jest bardziej zdecydowany. Warto też dodać, iż negatywne oceny decyzji ministra obrony narodowej o zakupie samolotów F-35 przeważają nad pozytywnymi jedynie w grupie badanych deklarujących się jako zdecydowani przeciwnicy obecnego rządu.

TABELA 2

Minister obrony narodowej podjął decyzję o zakupie dla polskich Sił Powietrznych 32 amerykańskich samolotów F-35. Jak Pan(i) ocenia tę decyzję?	Stosunek do rządu Mateusza Morawieckiego:					
	zdecydowani zwolennicy	umiarkowani zwolennicy	obojętni	umiarkowani przeciwnicy	zdecydowani przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Zdecydowanie pozytywnie	44	14	6	5	3	5
Raczej pozytywnie	36	46	31	30	14	23
Raczej negatywnie	2	8	14	21	26	9
Zdecydowanie negatywnie	2	4	6	12	25	4
Nie mam zdania na ten temat	16	28	43	32	33	59

³ Zob. komunikat CBOS „Stosunek do rządu w lipcu”, lipiec 2019 (oprac. M. Bożewicz).

Oceny decyzji o zakupie samolotów F-35 mocno różnicują także deklarowane poglądy polityczne – najwięcej pozytywnych jest w grupie badanych identyfikujących się z prawicą (64%), natomiast wśród deklarujących poglądy lewicowe więcej jest ocen negatywnych (39%) niż pozytywnych (32%) – zob. tabelę aneksową 2.

Oceny dotyczące decyzji ministra obrony narodowej o zakupie amerykańskich samolotów F-35 – podobnie jak odbiór polsko-amerykańskiej deklaracji o współpracy obronnej – istotnie różnicuje deklarowane zainteresowanie polityką: im jest ono większe, tym częściej opinie są pozytywne. Wraz z zainteresowaniem polityką rośnie też temperatura ocen (wyraźny wzrost odsetka tych zdecydowanie pozytywnych). Warto też zauważyć, iż we wszystkich wyróżnionych grupach decyzja o zakupie F-35 znacznie częściej postrzegana jest pozytywnie niż negatywnie.

TABELA 3

Minister obrony narodowej podjął decyzję o zakupie dla polskich sił powietrznych 32 amerykańskich samolotów F-35. Jak Pan(i) ocenia tę decyzję?	Deklarowane zainteresowanie polityką:			
	duże lub bardzo duże – uważnie śledzą to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzą jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają ich uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie niezainteresowani
	w procentach			
Zdecydowanie pozytywnie	24	13	9	4
Raczej pozytywnie	31	37	31	24
Raczej negatywnie	18	12	14	8
Zdecydowanie negatywnie	11	9	6	5
Nie mam zdania na ten temat	16	29	39	59

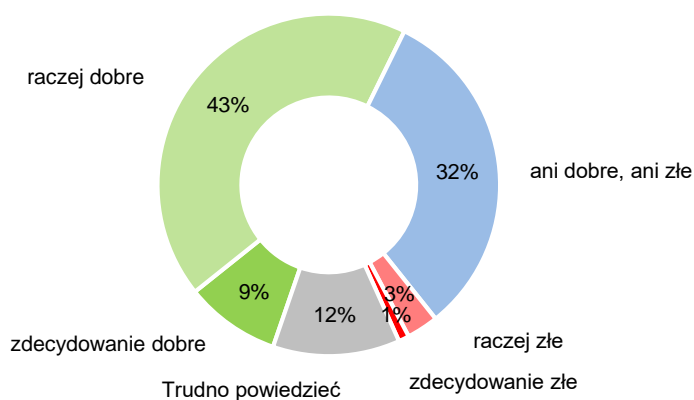
Spśród analizowanych zmiennych społeczno-demograficznych stosunek do decyzji o zakupie samolotów F-35 najbardziej różnicuje płeć badanych. Popiera ją większość (55%) mężczyzn, natomiast blisko połowa (46%) kobiet nie potrafi jej ocenić. Warto jednak dodać, że kobiety także znacznie częściej są jej zwolenniczkami niż przeciwniczkami (37% wobec 18%) – zob. tabelę aneksową 2.

OCENA STOSUNKÓW POLSKO-AMERYKAŃSKICH

Przy okazji ostatnich wydarzeń z zakresu polsko-amerykańskiej współpracy obronnej ponownie zapytaliśmy badanych o ocenę bilateralnych stosunków pomiędzy naszymi krajami. Ponad połowa (52%) badanych uważa, że obecnie stosunki polsko-amerykańskie są dobre, niemal co trzeci (32%) sądzi, że nie są one ani dobre, ani złe, a zaledwie 4% twierdzi, że relacje między naszym krajem a Stanami Zjednoczonymi są złe. Oceny te są niemal takie same jak w marcu tego roku⁴.

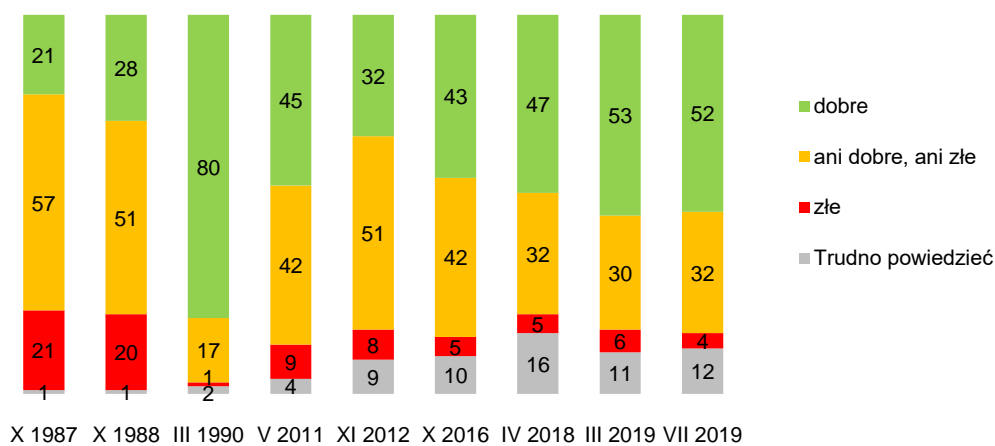
⁴ Zob. komunikat CBOS „Stan stosunków polsko-amerykańskich”, kwiecień 2019 (oprac. A. Głowacki).

RYS. 3. Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:



Obecna ocena stosunków polsko-amerykańskich jest najlepsza z notowanych w ciągu ostatnich ośmiu lat, daleko jej jednak do rekordowego poziomu z marca 1990 roku, gdy stosunki polsko-amerykańskie za dobre uznawało 80% respondentów.

RYS. 4. Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:



Ocenę stosunków polsko-amerykańskich najbardziej różnicują deklarowane przez badanych poglądy polityczne. Tak jak poprzednio⁵ osoby o poglądach prawicowych zdecydowanie częściej niż inni twierdzą, że stosunki polsko-amerykańskie są dobre – co piąty z nich uważa, że są one zdecydowanie dobre, a 53%, że raczej dobre. Natomiast wśród respondentów deklarujących poglądy centrowe

⁵ Por. przypis 4.

pozytywnie ocenia je niespełna połowa (49%) i tylko 43% wśród ankietowanych identyfikujących się z lewicą. Wśród osób o poglądach centrowych i lewicowych znaczące grupy stanowią badani uważający, że te relacje nie są ani dobre, ani złe (odpowiednio 44% i 42%), którzy wśród identyfikujących się z prawicą stanowią zdecydowaną mniejszość (18%) – zob. tabelę aneksową 3.

Oceny stosunków polsko-amerykańskich wiążą się też z zainteresowaniem polityką: im większe deklarowane zainteresowanie nią, tym częstsze oceny pozytywne, a rzadziej wyrażany brak zdania na ten temat. Także oceny ambiwalentne rzadziej wyrażają badani przynajmniej średnio zainteresowani polityką niż deklarujący nikłe lub żadne zainteresowanie tą sferą życia.

TABELA 4

Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:	Deklarowane zainteresowanie polityką:			
	duże lub bardzo duże – uważnie śledzą to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzą jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają ich uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie niezainteresowani
	w procentach			
zdecydowanie dobre	19	10	5	2
raczej dobre	44	49	43	26
ani dobre, ani złe	28	31	35	35
raczej złe	5	3	4	0
zdecydowanie złe	1	1	0	2
Trudno powiedzieć	3	6	12	35

POSTRZEGANIE KORZYŚCI W STOSUNKACH POLSKO-AMERYKAŃSKICH

Ze względu na różnicę wielkości i globalnego znaczenia Polski i Stanów Zjednoczonych pojawia się naturalne pytanie o równowagę w stosunkach obu państw, a przede wszystkim o to, czy relacje te są równie korzystne dla obydwu partnerów, czy też tylko dla jednego z nich. Pytanie na ten temat w lipcu br. zadaliśmy Polakom po raz drugi w tym roku. W porównaniu z marcem br. przybyło badanych oceniających, że beneficjentem wzajemnych relacji są głównie Stany Zjednoczone (wzrost z 32% do 39%). Nieco zmniejszył się natomiast i tak niewielki odsetek respondentów uważających, że korzyści z tych relacji odnosi głównie nasz kraj (spadek z 7% do 3%). Tak jak poprzednio największa grupa ankietowanych ocenia, że korzyści z relacji polsko-amerykańskich rozkładają się mniej więcej po równo (43%, od marca br. spadek o 2 punkty procentowe).

RYS. 5. Jak ogólnie określił(a)by Pan(i) relacje polsko-amerykańskie? Czy Pana(i) zdaniem:



Tak jak w marcu br. poglądy dotyczące bilansu naszych stosunków ze Stanami Zjednoczonymi są przede wszystkim powiązane z orientacją polityczną badanych. O ile większość (62%) utożsamiających się z prawicą uważa, że są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron, to ponad połowa deklarujących poglądy centrowe lub lewicowe uważa je za korzystne przede wszystkim dla Stanów Zjednoczonych (po 55%). Respondenci niepotrafiący określić swoich poglądów politycznych na osi lewica-centrum-prawica najczęściej uważają, że na relacjach bilateralnych Polska-USA w podobnym stopniu korzystają obie strony (37%), jednak niemal tyle samo osób w tej grupie nie potrafi zająć stanowiska w tej kwestii (35%) – zob. tabelę aneksową 4.

Opinie dotyczące bilansu stosunków polsko-amerykańskich silnie różnicuje także wykształcenie badanych. Im wyższy jego poziom, tym częściej badani skłonni są twierdzić, że korzyści z tych relacji odnoszą głównie Stany Zjednoczone (od 18% w grupie badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym do 58% wśród badanych z wyższym), a rzadziej, że są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron (od 52% wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym do 29% w grupie z wyższym) – zob. tabelę aneksową 4.

Tak jak w marcu opinia dotycząca bilansu stosunków polsko-amerykańskich jest powiązana z ich oceną. Im lepsza ogólna ocena stosunków polsko-amerykańskich, tym wyższy odsetek badanych uważa, że są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron, natomiast im gorzej oceniane są stosunki bilateralne, tym częściej badani wyrażają przekonanie, że korzyści z nich odnoszą głównie Stany Zjednoczone.

TABELA 5

Jak ogólnie określił(a)by Pan(i) relacje polsko-amerykańskie? Czy Pana(i) zdaniem:	Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:				
	zdecydowanie dobre	raczej dobre	ani dobre, ani złe	złe*	Trudno powiedzieć
	w procentach				
korzyści z nich odnoszą głównie Stany Zjednoczone	9	31	59	89	17
korzyści z nich odnosi głównie Polska	3	3	2	3	1
są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron	83	58	27	2	13
Trudno powiedzieć	5	7	12	6	69

* Z uwagi na małą liczebność połączono odpowiedzi „raczej złe” i „zdecydowanie złe”

Opinie o beneficjentach relacji polsko-amerykańskich wiążą się także z odbiorem ostatnich posunięć w dziedzinie współpracy obronnej. Generalnie rzecz biorąc, badani pozytywnie odbierający „Deklarację o współpracy obronnej w zakresie obecności sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” oraz decyzję szefa MON o zakupie samolotów F-35 w większości uważają, że relacje polsko-amerykańskie są w podobnym stopniu korzystne dla obu stron, natomiast badani negatywnie odbierający ostatnie posunięcia w dziedzinie polsko-amerykańskiej współpracy obronnej w zdecydowanej większości twierdzą, że korzyści ze stosunków bilateralnych odnoszą głównie Stany Zjednoczone. Ponadto im bardziej pozytywny odbiór tych dwóch posunięć, tym wyższy jest odsetek przekonanych, że relacje polsko-amerykańskie są w podobnym stopniu korzystne dla obu stron.

TABELA 6

Jak ogólnie określił(a)by Pan(i) relacje polsko-amerykańskie? Czy Pana(i) zdaniem:	12 czerwca br. w Białym Domu prezydenci Polski i USA podpisali „Deklarację o współpracy obronnej w zakresie obecności sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”. Zgodnie z tą deklaracją Amerykanie przyślą do Polski około tysiąca dodatkowych żołnierzy, a na terytorium Polski zostanie utworzone Wysunięte Dowództwo Dywizyjne USA, Centrum Szkolenia Bojowego oraz eskadra amerykańskich bezzałogowych statków powietrznych. Jak Pan(i) odbiera te postanowienia?				
	Zdecydowanie pozytywnie	Raczej pozytywnie	Raczej negatywnie	Zdecydowanie negatywnie	Nie mam zdania na ten temat
	w procentach				
korzyści z nich odnoszą głównie Stany Zjednoczone	21	35	77	81	34
korzyści z nich odnosi głównie Polska	3	3	4	0	2
są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron	69	53	14	7	33
Trudno powiedzieć	7	9	5	12	32

TABELA 7

Jak ogólnie określił(a)by Pan(i) relacje polsko-amerykańskie? Czy Pana(i) zdaniem:	Minister obrony narodowej podjął decyzję o zakupie dla polskich Sił Powietrznych 32 amerykańskich samolotów F-35. Jak Pan(i) ocenia tę decyzję?				
	Zdecydowanie pozytywnie	Raczej pozytywnie	Raczej negatywnie	Zdecydowanie negatywnie	Nie mam zdania na ten temat
	w procentach				
korzyści z nich odnoszą głównie Stany Zjednoczone	19	30	66	73	36
korzyści z nich odnosi głównie Polska	6	3	1	2	2
są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron	70	54	28	16	35
Trudno powiedzieć	5	13	6	10	27



Obecne oceny stosunków polsko-amerykańskich są jedne z najlepszych w historii naszych badań tej problematyki, mimo iż - w porównaniu z marcem br. - zwiększył się odsetek badanych uważających, że korzyści ze wzajemnych relacji odnoszą głównie Stany Zjednoczone. Najczęściej jednak z pozytywnym odbiorem wśród Polaków spotkało się podpisanie przez prezydentów Polski i USA „Deklaracji o współpracy obronnej w zakresie obecności sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” oraz decyzja ministra obrony narodowej o zakupie dla polskich Sił Powietrznych 32 amerykańskich samolotów F-35.

Opracowała

Barbara Badora